

Konin Żagański, dawny jeniecki obóz przejściowy Dulag Kunau, 1939-1940 r.

1. Kategoria

Miejsca pamięci, obóz jeniecki

2. Położenie administracyjne

gm. Iłowa, pow. żagański, woj. lubuskie

3. Współrzędne

51.55241 15.17748

(relikty budynku na terenie obozu)

4. Kod w dokumentacji

Konin-Zaganski-01/710

5. Data weryfikacji terenowej

19 marca 2020 r.

Ogólny widok na teren obozu, widoczne obwałowanie (po lewej) i fragment wyrównanego sztucznie terenu (po prawej)

6. Opis

Teren dawnego obozu znajduje się około 2 km na północny zachód od Konina Żagańskiego (niem. Kunau), na zachód od drogi lokalnej z Konina do Jankowej. Od października 1939 do kwietnia 1940 roku znajdował się tutaj przejściowy obóz jeniecki dla polskich podoficerów i szeregowców, wziętych do niewoli podczas wojny obronnej 1939 roku. Po likwidacji obozu około 6 tys. jeńców (wg innych źródeł – 8 tys.) przeniesiono do Stalagu VIII A w Zgorzelcu oraz do Stalagu VIII C w Żaganiu. Zachowały się sztucznie wyrównane fragmenty terenu oraz relikty budynków.

Przejściowe obozy jenieckie, tzw. dulagi (niem. Durchgangslager) były miejscem tymczasowego pobytu jeńców, których po rejestracji przenoszono do obozów stałych (stalagów, niem. Stammlager). Obóz w Koninie nie posiadał żadnych większych, stałych urządzeń. Jeńcy spali w dużych namiotach mieszczących około 160-200 osób, w czterech rzędach, na gołej ziemi z odrobiną siana. Na trzy osoby przypadały dwa koce.

Zachował się opis obozu i życia obozowego w Dulag Kunau sporządzony przez jeńca, podoficera Janusza Ostrowskiego:

Podwójne zasieki z drutu kolczastego, wieże strażnicze uzbrojone w karabiny maszynowe i silne reflektory oraz ustawione w rzędzie wielkie namioty, mogące pomieścić po około 160 osób. Zaraz po przybyciu do obozu otrzymaliśmy pierwszy posiłek. Była to miska zupy marchwiowej, to znaczy marchew rozgotowana w osolonej wodzie oraz 1/5 bochenka chleba wojskowego. Zaspokoilo to trochę głód, który nas potwornie męczył, ale byliśmy zbyt wycieńczeni, żeby uczucie sytości długo trwało (...).

... ostrzyżono nam głowy na zero, urządzono kąpiel i odwieszanie odzieży. Kąpiel wyglądała w ten sposób, że na powietrzu, pod wiatą stały słupki napełnione do połowy ciepłą wodą, do których po rozebraniu się trzeba było wejść i próbować się umyć, naturalnie jeśli ktoś posiadał mydło. Równocześnie, w czasie tej kąpieli „fryzjer” maszynką strzygł głowy. Zdjęta odzież wsadzana była do urządzenia podobnego do lokomotywy, w którym wytwarzana była para przegrzana o temperaturze ok. 110°C i pod ciśnieniem przez godzinę prażyła tę biedną odzież. Skutek jednak był taki, że kto jeszcze nie posiadał wszy to po tej kąpieli i odwieszaniu je zdobył. Po kąpieli, szczękając zębami, trzeba było na golasa czekać na powietrzu, aż odzież zostanie wyjęta z kotła i odszukawszy w tej stercie swoje rzeczy, ubrać się. Wszystko było potwornie pogniecione, więc przez pewien czas, dopóki samo jakoś się nie rozprasowało, wyglądaliśmy makabrycznie.*

W maju 2018 roku na terenie dawnego obozu przeprowadzono prace poszukiwawcze, w których uczestniczyli członkowie Lubuskiej Grupy Eksploracyjnej NADODRZE. W trakcie badań odnaleziono wiele przedmiotów związanych z pobytem polskich żołnierzy w Koninie, m.in.: korpusówkę (wojskową odznakę korpusu osobowego) strzelców podhalańskich, korpusówkę szkoły podchorążych, dwa nieśmiertelniki (w tym jeden z imieniem i nazwiskiem żołnierza), półtora orzełka z koroną, dużą ilość guzików i polskich pieniędzy, obrączkę zrobioną z łuski, maszynki do golenia, fragmenty szelek i inne. Wszystkie znalezione przedmioty trafiły na ekspozycję do Muzeum Obozów Jenieckich w Żaganiu.

We wrześniu 2018 roku przy leśnym parkingu na południe od dawnego obozu odsłonięto pamiątkowy kamień.

7. Uwagi

8. Źródła i materiały

* Tablica informacyjna przy dawnym obozie; materiały Muzeum Obozów Jenieckich w Żaganiu: <https://muzeum.zagan.pl>. Patrz także: <https://urzedmiasta.zagan.pl/2018/10/01/dulag-kunau-przejsciovy-oboz-jeniecki-dla-zolnierzy-polskich-w-koninie-zaganskim/> , <https://plus.gazetalubuska.pl/udalo-sie-odnalezc-kawalek-historii-jakie-tajemnice-kryje-dulag-kunau/ar/13185078> , zdjęcia z prac poszukiwawczych: <https://www.zachod.pl/audycja/zobaczyc-czego-nie-widac-reportaz-cezarego-galka/>, dost. do wymienionych stron 22.05.2020.

9. Dodatkowe fotografie obiektu

